

Indisk inferno

Nordmenn skyr utstasjonering i India. Men nå har giganten passert Kina i vekst og norsk næringsliv kan ikke lenger lukke øynene.

ANDREAS KLEMSDAL

MUMBAI, INDIA

DEN SLUKER DEG hvis du nærmer deg. Den er møkkete, støvete og kaotisk. Avskrekkende på sitt vis, men likevel sjarmerende. Byen Mumbai har flere enn fire ganger så mange innbyggere som Norge og er et inferno av lyder, lukter og lys.

Inne på hotellrommet ruller en nyhetsmelding over TV-skjermen under en sending fra CNN: *India is the world's fastest growing major economy.*

Som om det skulle gi byen ro i sjelen. I Mahatma Gandhi Road tuter de bittesmå sorte og gule taxiene fra morgen til kveld. India er organisert kaos. Lav kriminalitet og en sterk BNP-vekst, men likevel en taper på listene over næringsvennlige land. India er nummer 91 på Forbes liste over land som er «best for business».

Det vil statsminister Narendra Modi gjøre noe med og har satt i gang kampanjen «Make in India», for øyeblikket en av verdens største PR-kampanjer.

Som Economist nylig skrev; fremvoksende markeder er ikke hva de var. Kina mister farten, Brasil opplever stagnasjon, Russland er i resesjon og Sør-Afrika herjes av ineffektivitet og korrupsjon. Det store håpet nå er India.

Utfordringen er blant annet å sørge for at landets mange millioner familiebedrifter greier å henge med i en ny økonomi. De færreste har gjort som Harsh C. Mariwala. Han tok et oppgjør med familien og moderniserte familiens kokosolje-forretning allerede på 1980-tallet.

– Det var utenkelig å gjøre det den gangen, men det var det eneste riktige, sier Mariwala, som i dag leder et selskap som er verdsatt til 4 milliarder dollar på børs.

NORSKE BEDRIFTER begynner å innse at toget er iferd med å forlate perrongen. I går startet konferansen Norway-Asia Business Summit og i år er den lagt til New Dehli. Hit kommer en rekke norske næringslivstopper.

Når vi møter Trond Skundberg noen dager tidligere vandrer han gjennom Victoria Terminus, Mumbais svar på Oslo S. Nordmannen

Stor vekst

- India har over 1,2 milliarder innbyggere. Rundt halvparten av befolkningen er under 25 år. BNP pr. innbygger er 5.500 dollar, noe som er halvparten av hva Kina har og en tredjedel av Brasil.
- Indisk næringsliv sliter med et virrvarr av lokal regulering, men nå kommer reformer som gjør India til et mer åpent marked.
- I fjerde kvartal økte BNP til en årstakt på 7,5 prosent og India vokser nå fortere enn Kina. Inflasjonen har stabilisert seg, etter å ha ligget over 10 prosent i flere år.
- Narendra Modis valgseier har skapt enorme forventninger til økonomisk vekst.

PIONEER: Da Trond Skundberg åpnet det første kontoret med programmerere i India i 1999 kom han på indisk TV. I dag er ikke lenger utenlandske investeringer oppsiktsvekkende. Her er Skundberg ved Victoria Terminus, Mumbais svar på Oslo S.

REPORTASJE

1

rager et hode høyere enn vrimmelen av indere som skal forsøke å få plass på et tog hjem.

Da Skundberg var med å etablere den første norsk-indiske programmeringsbedriften i 1999, et knøttlite kontor, kom han på indisk TV. I dag hever ingen øyebrynene over en indisk nyetablering.

– Da vi startet opp var det en sensasjon. Siden har det vært en vanvittig utvikling, sier nordmannen som i dag er selvstendig konsulent og et bindeledd mellom norske og indiske bedrifter.

ANDERS H. LIER brenner også for India. Han er fersk konsernsjef i Enoro og styreleder Innovation Forum Norway. Denne uken har han dratt med seg et par dusin medlemmer på studietur. Hvordan driver man innovasjon i verdens viktigste fremvoksende marked?

– Nå kommer kjøpekraften for alvor i India, med rundt 300 millioner mennesker i middelklassen. De trenger tjenester og produkter som Norge er gode på. Den utviklingen India skal gjennom har Norge lagt bak seg. Vår kompetanse er etterspurt, hevder Lier.

Selskapet han leder er et godt eksempel. Enoro selger softwareløsninger for energiselskaper.

– India er et marked vi har bestemt oss for å gå inn i. Vi byr på våre første prosjekter nå.

Lier påpeker samtidig at det ikke bare er å reise til India med den norske forretningsmodellen.

– Bedrifter som skal etablere seg i India må tenke helt nytt rundt kostnader. India er et ekstremt kostsensitivt marked. De som greier det gjør seg attraktiv for et hav av nye muligheter i fremvoksende markeder, sier Lier.

FOR ØVRIG MANGLER DET IKKE på andre mifelet i landet. India har erklært krig mot byråkrati. Krigen mot korrupsjon lar vente på seg, men også her skjer det ting. På toppen kommer kulturforskjellene.

– Å outsource til India eller etablere business her er svært krevende. Det er en boom i programmerere og andre med utdannelse, men vi har erfart at flertallet mangler både erfaring og det personlig initiativet som vi er vant med fra ves-

Du er gal hvis du gjør dette på egenhånd
TROND SKUNDBERG

ten. Alt handler derfor om å finne de virkelige entusiastene i et enormt mylder. Å velge hvem du vil jobbe med, er russisk rulett, eller indisk rulett. Sjansen er stor for at du feiler. Du er gal hvis du gjør dette på egenhånd, mener Skundberg.

HAN UNDERSTREKER AT INDERE har et annet kompass enn oss. 80 prosent er veldig religiøse. Det nytter ikke å være her i fire dager og tro at du forstår India. Det mange ikke innser er at personlige relasjoner er viktigere enn alt, de står nesten over loven.

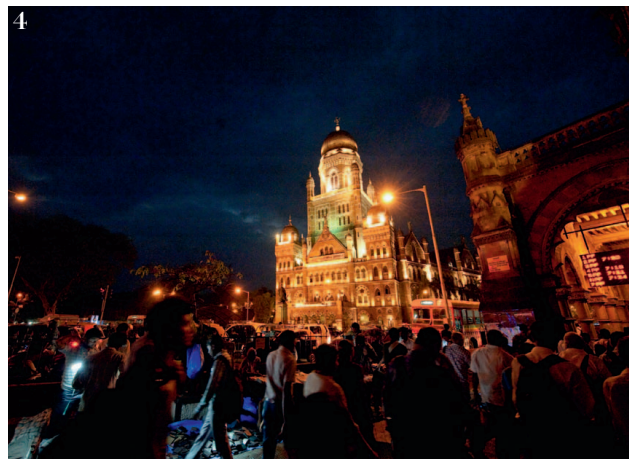
Den norske indiaeksperten er aktuell med bok. Sammen med en karikaturtegner gir han nå ut boken «Help I am going to India on business.» Karikaturtegnene gjør narr av både nordmenn og indere. Om vaner og særegenheter, men ikke om religiøs tro. Skundberg har ingen ambisjoner om å skape en ny karikaturstrid.

2

3

4

- 1. **UT PÅ JAKT:** Anders H. Lier har et stort hjerte for India. Nå vil han også vinne kontrakter, som fersk konsernsjef i Enoro.
- 2. **GRENSEHJELP:** Thanabal Vijayaindra har jobbet for Telenor, Norsk Hydro og Yara. Nå vil han bli doråpner til India for norske bedrifter.
- 3. **INNOVASJONSMESTER:** Harsh C. Mariwala gjorde som
- få indere har gjort, han tok et oppgjør med familien for å gjøre familiebedriften stor. I dag er han styrtrik.
- 4. **RAKETT:** India vokser nå i raskere tempo enn Kina.
- 5. **BRA FOR BUSINESS:** Statsminister Narendra Modi skaper enorme forventninger til reformer for næringslivet. FOTO: NTB SCANPIX

5

Han er for øvrig styremedlem Norway India Chamber of Commerce and Industry som i juni arrangerer en konferanse på Litteraturhuset som handler om helse og IT, i samarbeid med IKT Norge.

– EN INDER GLEMMER ALDRI en tjeneste. Det er viktig å huske, sier George Mathew, som har vært general-konsul for Norge i Mumbai i flere tiår. Han forteller at den norske businesshistorien i landet startet i 1942 da Sverre Gylseth etablerte seg med Norinco i 1942.

Senere ble det aktivitet rundt Borregaards papir og Norsk Hydros kunstgjødsel. På 1970-tallet ble de første offshorefartøiene bygget her. Norske suksesser i India har vært Kongsberg DP Systems, Simrad, Teamtec og Oceanor.

– En god del store norske selskaper har hatt aktivitet i India, men generelt har vi opplevd manglende interesse fra toppledelsen, sier Mathew.

Dessuten har mange norske selskaper bommet på timingen. Blant dem Telenor.

– Telenor kom ti år før sent til India, hevder Mathew.

DEN STORE UTFORDRINGEN for norsk næringsliv er ikke bare manglende interesse fra toppledelsen, men

også manglende interesse fra nordmenn for å bli utstasjonert her. Det er ingen ko av nordmenn som vil bli expat i India. Nordmenn vil bli utstasjonert i New York, London, Dubai og Singapore, byer med høy levestandard og store norske miljøer. Nordmenn vil ikke sitte i kø i en taxi uten aircondition.

VI MOTER HELGE TRYTTI i Innovasjon Norge på historiske The Bombay Yacht Club, etablert i 1846. Han greier ikke kommet opp med en lang liste med navn på norske gründere i India. Han anslår at det bare er 20 norske forretningsmenn som bor i India. Til sammenligning er det antatt at det bor rundt 2.000 norske expats i Singapore.

– Nordmenn er for godt vant, sier Trytti. Han får støtte av Lier: – Mange nordmenn opplever det som krevende å leve

her. Dette kommer til å endre seg nå, landet står foran enorme infrastrukturinvesteringer.

Og nå skal Innovasjon Norge satse. I september åpnes et nytt generalkonsulat i Mumbai. Samtidig etablerer Innovasjon Norge et kontor i byen.

THANABAL VIJAYAINDRRA sitter på en buss i Mumbai. Mange nordmenn begynner å snakke engelsk til ham når de møter han ute i verden. Men Vijayaindra bor i Skogfaret på Skedsmokorsletta og har jobbet i både Telenor, Hydro og Yara. Han har en CV bedre enn i de fleste. Opprinnelig kommer han fra Sri Lanka.

Han driver en service som hjelper norske arbeidstakere som jobber på tvers av grensene, både å forholde seg til norske krav, men også til krav fra lokale myndigheter.

Han er iferd med å bygge opp spesialkompetanse på India og tror at vi vil se flere nordmenn her.

– Norske bedrifter er blitt mer interessert i det som skjer her, og på sikt vil India bli et enormt marked for Norge. Men det er ikke enkelt å etablere seg. Det er en jungel av et byråkrati, advarer Vijayaindra.

En inder glemmer aldri en tjeneste
GEORGE MATTHEW